

*Қазақстан Республикасының Денсаулық Сақтау Министрлігі
Оңтүстік Қазақстан Медицина Академиясы*

Кафедра: Фармацевттік өндірістің технологиясы

**Аптечкалар, олардың түрлері,
конструкциялары. Қолдану бойынша
оладың құрамы.**

**Орындаған: Оразәлі З.М.
Аманжолова Д.Б.**

Тобы:401 “Б” ФӨТ

Қабылдаған: Бақытжанқызы А.Б.

ЖОСПАР

- **Кіріспе**
- **Негізгі бөлім**
  1. *Дәрігерлік аптечкалар*
  2. *Дәрілік аптечкалар және олардың қолданылуы бойынша құрамы*
- **Қорытынды**
- **Пайдаланылған әдебиеттер**

Кіріспе

Аптечка (алғашқы жәрдем жинағы) - алғашқы медициналық көмек көрсету үшін жасалған, таңу материалдар мен медициналық құрал-саймандар жиынтығы. Ол сондай-ақ дәрілік заттар мен медициналық көмек көрсету үшін дәрілерді қамтуы мүмкін. Аптечка жинақтарының құрамы мен көлемі күтілетін жағдайларға, аурулардың сипатына және жарақаттарға байланысты, сондай-ақ көмекке мұқтаж адамдар санына қарай өзгереді.

Дәрі-дәрмектердің шыны құтыларының зақымдалуын болдырмау үшін аптечка қатты қабырғалары бар жағдайда болуы керек. Сонымен қатар, аптечканы іздестіру жағдайларында қажетті айрықша белгісі болуы керек. Осындай белгі ретінде ақ фонда қызыл крест, ақ фонда жасыл крест және басқа да пайдаланылуы мүмкін

Дәрігерлік аптечкалар негізінен мынадай құрамнан тұрады:

- ✓ қан тоқтату және жараларды емдеуге арналған материалдар мен құралдар
- ✓ медициналық дәке,
- ✓ бинт,
- ✓ пластырьлер,
- ✓ жгут,
- ✓ дәке майлықтар;
- ✓ хирургиялық қолғаптар
- ✓ маркер немесе қалам,
- ✓ қайшы,
- ✓ пинцет
- ✓ жасанды желдету үшін маска
- ✓ блокнот пен қалам

Сондай ақ мынадай медикаменттер кіруі мүмкін:

- Антисептиктер (йодтың спиртті ерітінділері, зеленка, 3% сутектің асқын тотығы ерітіндісі, марганцовка, хлоргексидин және т.б.)
- Анальгетиктер: метамизол (анальгин), цитрамон, аспирин, парацетамол.
- Жалпы жағдайдағы антибиотиктер (ампициллин) .
- Нитроглицерин.
- Антигистаминдер (аллергияға қарсы, дифенгидрамин (димедрол) және супрастин).
- Спазмолитикалық препараттар (мысалы дротаверин (Но-шпа), папаверин).
- Нашатырный спирт
- Бор қышқылы и бикарбонат натрия
- Инструмент: шпатель немесе қасық, өлшеуіш стакан және т. б.
- Дезинтоксикацияға арналған заттар: белсендірілген көмір немесе ақ көмір, регидратационды ерітінді

Дәрілік аптечкалар мақсаты бойынша, алғашқы әртүрлі болуы мүмкін.

Мысалы: әуедегі; жеке тұлғаға; үйде; автокөлікте; мектепте; антиспидте; жаңа туған нәресте үшін; анафилактикалық шокта және т.б. қолданылатын болып бөлінеді

Аптечкалардың әртүрлі жиынтығы белгілі бір ережелер бойынша орындалады. Дәрілік препараттардың атаулары оның мақсатына сай болуы керек. Тізімде көрсетілген дәрілік заттардың атауларының орнына олардың аналогтарын пайдалану рұқсат етілмейді. Пайдалануға жарамдылық мерзімі аяқталу күнін үнемі қадағалау керек және оның соңында бірдей атымен жаңа өнімдерге дайындықты өзгерту қажет.

Дәрілік аптечкалар мақсаты бойынша, алғашқы әртүрлі болуы мүмкін.

Сондай-ақ, дәрі-дәрмектің әрбір түрі үшін сақтау шарттарын сақтау қажет. Төмен температурада сақтау қажет ететін препараттар бөлек жабық контейнерде, тоңазытқышта сақталуы керек. Бөлме температурасын сақтауға арналған есірткі заттар, балалардың және рұқсат етілмеген тұлғалардың кездейсоқ қол жеткізуіне жол бермей, көлеңкелі жерде болуы керек. Осы ережелерді сақтау адам өмірін сақтап қалу үшін сыни жағдайларда алғашқы көмек жинағын табысты және тиімді пайдаланудың кілті болып табылады.

Үйге арналған аптечкалардың құрамы:

Жараларды емдеуге арналған компоненттер:

- мақта;
- түрлі жабысқақ пластырьлер;
бинт;
- Гемостатикалық агенттер
(резеңке турникет);
- йод;
- зеленка;
- калий перманганаты;
- сутегі тотығы;
- қабынуға қарсы майлар;
- күйіктер үшін жақпа;
- ауырсыну өлтіргіштері: Нош-
Па, анальгетиктер және
басқалар.

Жүректің қызметін қамтамасыз ету құралдары:

- Карвалол;
- Сүтқоректілер
тұнбасы;
- Валерия тұнбалары;
- Валидол;
- Нитроглицерин;
- Нитрозорбид.

Үйге арналған аптечкалардың құрамы:

Аллергияға қарсы препараттар:

- Тавегил;
- Супрастин;
- Диазолин.

Асқазан-ішек жолдарының бұзылуына арналған құралдар:

- уды кетіруге арналған құралдар(активтендірілген көмір, Smecta) ;
- диареядан (Imodium, Ledium);
- құсудан (Motilium);
- Іш қатудан әр түрлі лактериялар (Bisacodyl, Regulax), супозиторийлер (Microlax, Glycelax) және клизмалар;
- метеоризмнен (Espumizan, Acelakt);
- гельминттердің түрлі түрлерінен (Pirantel, Nemozol);

Үйге арналған аптечкалардың құрамы:

Суық тиюде қолданылатын препараттар:

- Ыстық түсіруші препараттар (Парацетомол, Аспирин);
- вирусқа қарсы препараттар (әр түрлі антигриппиндер);
- антибиотиктер (ципрофлоксацин);
- витаминдер (аскорбин қышқылы, Аевит);

Қосымша ресурстар:

- қыша пластырьлер;
- медициналық банкілер;
- резеңке қолғаптары;
- медициналық спирт;
- сұйық аммиак;
- термометр;
- вазелин жақпа;
- бір реттік шприцтер;
- түрлі шприцтер мен пипеткалар;
- тонометр.

Дәрігерге тұрақты дайындықты сақтау үшін қолданылатын дәрілердің қорларын үнемі толықтырып, олардың жарамдылық мерзімінің аяқталуын қадағалау керек. Үйде балалар мен бейтаныс адамдар үшін қолжетімді болмауы да маңызды. Төтенше жағдайларда оны дұрыс және тиімді пайдалану үшін, отбасының ересек мүшелері медицина саласындағы ең аз тәжірибе мен білімі болуы керек.

Үйге арналған аптечкаларды сақтау шарттары

Автомобильге арналган аптечкалар.

Автомобильге арналған аптечкалардың құрамы:

- ✓ Резеңке жгут;
- ✓ Стерильді таңғышты 5 см-ден 10 см-ге дейін;
- ✓ Стерильді емес таңғышты 5 см - 10 см;
- ✓ Серпімді емес стерильді емес бинт;
- ✓ Гемостатикалық майлықтар 6 см - 5 см;
- ✓ Стерильді майлықтар;
- ✓ Стерильді таңу пакеті;
- ✓ Орамдағы пластырьлер;
- ✓ Бактерияға қарсы пластырьлер;
- ✓ Дәкелер;
- ✓ Йод 5% - 10 мл; н
- ✓ Нитроглицерин 0,0005 20 - 40;
- ✓ Өткір ұшты қайшы;
- ✓ №8 полиэтилен қолғаптары;
- ✓ Жасанды желдету үшін түтік;
- ✓ Көз тамшылары - шприцті түтікке арналған 1 мл;

Жаңа туылған нәрестеге арналған аптечкалар

Жанұяның жаңа мүшесінің пайда болуына байланысты алдын-ала дайындалуы керек. Сатып алынған нәрестеге арналған киім мен керек-жарақтарға қосымша, сізге кішкентай бала күтімі мен алдын-алу шараларына қажетті препараттарды дайындау керек.

Жаңа туған нәресте үшін аптечкалардың құрамы

- Спирт;
- Зеленка;
- Сутегі тотығы;
- Мақта мата;
- Газшығарушы құбыры;
- Ішектегі коликке арналған препараттар;
- Дене, су, ауа үшін термометрлер;
- Балаларға арналған сабын;
- Стерильденген май;
- Нәрестелер үшін крем;
- Дисбиозға арналған препараттар;
- Сироптар мен шамдарды жоғары температурадан;
- Мұрынның кептелуін арналған тамшылар;
- Антиаллергиялық препараттар;
- Кішкене ыстық су бөтелкесі;
- Тамшуат және шприц;
- Спиратор;
- Стерильді мақта

Мектептегі аптечка құрамы:

Микробқа қарсы препараттар.

- Гигиеналық майлықтар.
- Желімдегі пластырьлер(1 см-ден 500 см).
- Бактерицидтік және гидроактивті желім сығындылары 2,3 см - 7,2 см, 4 см 10 см және 6 см 10 см - 30 дана.
- Жаралар үшін қолданылатын стерильді таңу материалдары.
- Күйіп қалу жағдайындағы арнайы пластырь.
- Стерильді таңу құралдары (6 см - 10 см).
- Гемостатикалық губка.
- Медициналық қолғаптар.
- Үш қабатты маскалар.
- Қайшы.
- Пинцет.
- Құтқару қызметтерінің телефондары тізімі.

Мектептегі аптечка құрамы:

Жоғарыда айтылғандардан басқа сіз қосуға болады:

- Спирт
- Иод.
- Жүректің седативті затт
- Нашатырьспирті.
- Термометр.
- Жараны емдеуші мазь

«Анефилактыкалық шокта қолданылатын аптечка» құрамына болуы тиіс препараттар:

- ✓ қан тамырларын тарылтуға, қан қысымын төмендетуге, асқазанның және бронхтың бұшықеттерін босаңсуға көмектесетін адреналин;
- ✓ денеде химиялық процесстерді баяулататын және иммундық жүйені біраз ажырататын димедрол;
- ✓ натрий хлориді - натрий хлориді денені су жоғалтудан қорғайды;
- ✓ преднизолон иммундық жасушалардың белсенділігін тежейді;
- ✓ Эуфилин вазодилатор ретінде қолданылады, оны эпинефринмен қолдануға болмайды, дозаны маман анықтайды.

Бортта қолданылатын аптечкалардың түрлері:

- ▣ *АБ-1 - бір адамға арналған әуе борттары үшін аптечка.*
- ▣ *АБ-3 - үш адамға арналған әуе борттары аптечка.*
- ▣ *АБ-50 - корабльдегі 50 жолаушыға арналған әуе бортына арналған аптечка.*
- ▣ *АБ-100 - борттары 100 жолаушыға арналған әуе кемесі үшін аптечка.*

Бортта қолданылатын аптечкалардың түрлері:

АБ-1

- Аммиактың 10 % ерітіндісі , 1 мл в амп.
- Спиртті йодтың 5 % ерітіндісі, 1 мл в амп.
- Фенамин 0,01, упаковкада 10 табл (наркотический препарат) – 1уп.
- Бинт марлевый 7 см, 5 м ұзындықта стерильді – 2шт.
- Жеке таңушы пакет – 1шт.

АБ-50

- Валидол 0,06 таблетка, 1 упаковкада 10 штук
- Димедрол 0,05 таблетка, 2 уп, 1 уп-да 10 шт
- Йода 5 % спиртовой раствор по 1 мл в ампуле с оплеткой – 10амп.
- Калия перманганат – 5г.
- Белсендірілген көміртеқ 0,25 в таблетка, 10 штук в упаковке – 1фл.
- Бинт марлевый медицинский стерильный, размер 5 м*7 см – 2шт.
- Мақта медициналық гигроскопиялық стерильді әр пачкада 100г – 1уп.
- Лейкопластырь, размер 5 мх5 см – 1шт.
- Лейкопластырь бактерицидный, размер 6х10 см – 1шт.
- Медициналық стерильді салфетка марле размер 16х14 см, в пачке 20 шт. (малые) – 1уп.
- Қантоқтатушы жгут, резиновый – 1шт.

Қорытынды

Қорытындылай келе, жалпы әр салада немесе ортада қолданылатын аптечкалардың құрамы қолданылу орнына байланысты әртүрлі болып келеді. Мысалы, жаңа туған сәбилерге арналған аптечка құрамында басқалардан өзгеше тері және кіндік кабельді емдеу үшін дезинфекциялаушы агенттер қолданылса, әуе борттарында қан қысымының өзгеруіне байланысты қабылданатын препараттар қолданылады. Және аптечканың құрамында препарат шыны орауышта орналасқан немесе сынатын заттары бар болса, аптечканың қабырғалары қатты болуы шарт.

Пайдаланылган әдебиеттер

- 1 Торланова Б.О. Машины и автоматы для фасовки и упаковки лекарственных форм.- Шымкент 2003
1. Дәрістер
2. <https://studfiles.net/preview/6360990/page:10/>

**Назарларыңызға
рақмет!**